

Rettelsesblad

Erstatter forelæggelsesnotat af 11. august 2016

(Der er foretaget rettelser i afsnit 15 og 16, hvor åbningstiderne på helligdage er præciseret ligesom der er indsat nye afsnit 18-21, som foreslår at 2. og 3. behandling af lovforslaget gennemføres på forårssamlingen 2017).

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx.xx 2016 om alkoholholdige drikke

(Naalakkersuisoq for Sundhed)

Forelæggelsesnotat

(Naalakkersuisoq for Sundhed)

1. behandling

På vegne af Naalakkersuisut skal jeg hermed fremlægge forslag til Inatsisartutlov om alkoholholdige drikke.

Jeg vil indledningsvis takke de forskellige myndigheder, kommunerne og branchen for det udviste engagement i forbindelse med udarbejdelse af lovforslaget.

Naalakkersuisut har vedtaget en sundhedspolitik, som er beskrevet i folkesundhedsprogrammet, Inuuneritta II. Inuuneritta II har fokus på forebyggelse af konsekvenserne af befolkningens livsstil og på de livsstilsfaktorer, der har den største betydning for helbredet i den grønlandske befolkning.

WHO angiver alkohol som den tredje største risikofaktor for tidlig død, helbredsproblemer og handicap. I et udtræk fra landspatientregisteret var der således i årene 2011 til 2013 mellem 1.124 og 1.588 sengedage om året, der kan forklares som forårsaget af alkoholmisbrug. Dertil kommer alle de sociale problemer og ikke mindst omsorgssvigt af børn.

Det er således den overordnede målsætning med den nye alkohollov at indbygge de forebyggende hensyn og arbejde for mere hensigtsmæssige alkoholvaner. Naalakkersuisut vil med en revidering af lovgivningen på alkoholområdet samtidig følge flere af de anbefalinger, som WHO angiver som indsatsområder.

I lovforslaget er grænsen for, hvornår der er tale om alkoholholdige drikke, ændret fra 2,25 til 0,00 volumenprocent. Dette betyder, at børn og unge under 18 år nu er afskåret fra at kunne

købe nogen form for alkohol. Ændringen signalerer også mere tydeligt, hvornår der er tale om alkoholholdige drikke og det bliver derfor mere synligt for alle. Det er f.eks. ikke muligt at sige hvor lille en mængde alkohol, der skal til for at kunne skade et foster hos gravide kvinder. Af samme årsag anbefales gravide en nultolerance overfor indtagelse af alkohol.

Endvidere er det foreslået at skærpe kravene til synlighed af alkohol. Der er foreslået indsat en bestemmelse om, at alle alkoholholdige drikke skærmes fra andre varer i forretningen, således at alkohol ikke er umiddelbart synligt. Da synlighed stimulerer lysten til at købe, er formålet med en afskærmning blandt andet at hjælpe med at dæmpe denne købelyst, samt at beskytte børn mod en uhensigtsmæssig påvirkning, herunder at børn ikke skal opfatte alkohol som en almindelig dagligvare.

Der er som noget nyt indsat en bestemmelse, hvorefter al markedsføring af alkoholiske drikke i tilbudsaviser, gratisaviser, dagspressen, tv m.v. samt på sociale medier forbydes. Forbud mod markedsføring er kendt fra tobaksområdet, hvor forbud mod reklamer for tobaksvarer i dag opfattes som en hel naturlig beskyttelse af især børn og unge mod forherligelse af usunde og uhensigtsmæssige vaner.

Som noget nyt foreslås det, at en ansøgning om fast alkoholbevilling skal vedlægges en alkoholpolitik for virksomheden som en del af godkendelsesproceduren. Ansøgning om lejlighedsbevillinger til f.eks. koncerter eller sportsarrangementer skal indeholde en plan for arrangementet, der skal sikre en ansvarlig udskænkning og afvikling af arrangementet. For at forebygge de alkoholrelaterede uroligheder, der kan opstå i forbindelse med lejlighedsbevillinger, er der indsat en bestemmelse om, at der ved sådanne arrangementer ikke må udskænkes alkoholholdige drikke på 16 volumenprocent og derover (eksempelvis spiritus).

Efter de gældende bestemmelser er det kommunalbestyrelsen, der behandler sager om alkoholbevillinger. Denne kompetence foreslås overført til et bevillingsnævn på syv personer, hvoraf de to er kommunalbestyrelsesmedlemmer, og de resterende fem personer repræsenterer forskellige faggrupper. Formålet med at etablere et bevillingsnævn er at tilføre faglig kompetence. Den viden om alkoholproblematikker, som disse faggrupper har qua deres daglige arbejde, vil dermed kunne indgå i beslutningerne om tildeling, forlængelse og inddragelse af alkoholbevillinger.

Der indføres desuden en bestemmelse om begrænsning af indkøb af alkohol i forbindelse med Diner Transportable. Salg af alkoholholdige drikke må herefter kun ske ved samtidig levering af mad. Der må således efter forslaget købes alkoholholdige drikke i en mængde svarende til 50 % af madens pris.

Der er på den ene side et politisk ønske om at begrænse alkoholforbruget generelt, og Naalakkersuisut har som nævnt ovenfor fulgt flere af de anbefalinger, som WHO angiver som indsatsområder, særlig anbefalingen om at stramme op i forhold til tilgængelighed, markedsføring og endelig regulering og tilsyn med udskækningsstederne.

Samtidig har der været et ønske om at udvide åbningstiderne for salg af alkohol. Begge hensyn er søgt imødekommet ved nærværende forslag. Derfor er der samtidig indsat forslag om at udvide åbningstiderne for salg af alkohol med en styrke under 16 volumenprocent (eksempelvis øl og vin).

Åbningstiderne for salg af alkoholholdige drikke med en styrke under 16 volumenprocent er i forslaget udvidet med 2 timer på hverdage. På lørdage er åbningstiden udvidet med 3 timer. Åbningstiderne for de stærkere alkoholholdige drikke med en volumenprocent på 16 eller derover (spiritus) fastholdes uændret i forhold til i dag.

Ved at imødekomme ønsket om en udvidet åbningstid for de mindre stærke drikke som øl og vin, samtidig med at man fastholder åbningstiden for de stærkere alkoholiske drikke (spiritus), kan man begrænse især unges forbrug af de stærkere alkoholiske drikke. Herved søges det at styre forbruget mod mere hensigtsmæssige alkoholvaner. Det nye lovforslag udvider samtidig hotel- og restaurationsbranchens mulighed for udskænkning af alkohol på helligdage, som for eksempel påskedag og pinsedag.

For at skabe mere trygge og kontrollerede rammer omkring indtagelse af alkohol foreslås, at udskænkning fremover kan ske til klokken 05 om morgenen mod klokken 03 i dag. Det er vigtigt at fastslå, at det er frivilligt om branchen vil benytte sig af muligheden.

Jeg vil til slut atter henlede opmærksomheden på, at misbrug af alkohol og hash er det største enkeltstående folkesundhedsproblem i Grønland i dag. Vi ved, at mange af vores medborgere har et problematisk forhold til alkohol, og at dette kan medføre et liv med arbejdsløshed, sygdom, vold og manglende overskud til at give børnene den omsorg, som burde være et hvert barns ret. Vi ved, at arene fra omsorgssvigt føres videre til næste generation, idet forskningen viser, at f.eks. vold og selvmordstanker er tæt knyttet til alkoholproblemer i barndommen.

Naalakkersuisoq finder, at det er et meget vigtigt og omfangsrigt lovforslag med flere betydningsfulde ændringer i forhold til den gældende alkohollov.

Som nævnt tidligere har Naalakkersuisut som et nyt tiltag indarbejdet de politiske målsætninger for det forebyggende arbejde i selve lovgivningen. Det betyder, at lovgivningsarbejdet hele tiden har forsøgt at balancere mellem hensynet til de liberale erhverv og hensynet til forebyggelsen af de skadelige virkninger af et u hensigtsmæssigt alkoholforbrug. Det er derfor helt naturligt at alkoholloven giver anledning til interessekonflikter mellem erhvervslivet og de forebyggende tiltag i Folkesundhedsprogrammet – INUUNERITTA II.

Naalakkersuisoq ønsker derfor, at Inatsisartut får lejlighed til at foretage en grundig politisk behandling af forslaget og at der bliver mulighed for en offentlig debat om lovforslagets betydning for de kommende generationer og især for børn og unges livsvilkår. Naalakkersuisoq foreslår derfor, at lovforslagets 2. og 3. behandling gennemføres under forårssamlingen 2017.

Til sidst vil jeg tillade mig at citere disse ord fra Formandens nytårstale: ”Den vigtigste ressource i landet er ikke mineraler eller olie. Det er os mennesker! Vore børn og du og jeg er den allervigtigste ressource i vort land.”

Med disse ord overlades lovforslaget til velvillig behandling i Inatsisartut.